

סיום והתחלת
תלמוד ירושלמי!

בעזרת השם יתברך

סדר

למוד יומי ירושלמי

בנקוד מלא

הוצאה מיוחדת בעבור חסידי ברסלב תלמידי היכל הקדוש

שלומדים על פי הדרך

מרן מוהרא"ש שליט"א

המערך ללמוד על פי סדר הדרך הלמוד של רבנו הקדוש מוהר"ן זי"ע

להיות בכל חלקי התורה הקדושה (שיחות הר"ן סימן כ"ח; ע"ו)

מסכת נדה דפים י" – י"ג

מסכת ברכות דפים א' – ג'

למוד לימי שבוע פרשת קדושים

כ' – כ"ו ניסן שנת תשע"ד

יום ראשון – כ' ניסן

[דף י' ע"א]

מה נפיק מביניהון? יצא מחותך או מסורס; על דעתיה דרבי יוחנן – עד שיצא ראשו ורובו. על דעתיה דרבי שמעון בן לקיש – עד שתצא הפרת פניו.

ואין ידוע, תשב לזכר ולנקיבה, דברי רבי מאיר. וחקמים אומרים כל שאין בו מצורת האדם – אינו וולד. כל הן דתנינן תשב לזכר ולנקיבה י"ד טמאים, וכ"ו טהורין – גותנין עליה חומרי זכר וחומרי נקיבה. הדיא דתימר: לביתה, אבל לטהרות – תשב לנקיבה.

אמר רבי חנינה בריה דרבי אבהו: טעמא דרבי מאיר מפני שכתוב בהן יצירה באדם: וייצר ה' אלהים את האדם עפר מן האדמה.

רבי אמי בעי: מפני שכתוב בהן יצירה בבחמה: ויצר ה' אלהים
 מן האדמה כל חית השדה ואת כל עוף השמים. והא פתיב:
 כי הנה יוצר הרים וברא רוח, מעתה הפילה דמות הר – תהא
 טמאה לידה? שנייא היא שאין פתיב בהן יצירה מתחילת ברייתו
 של עולם.

רבי יסא בשם רבי יוחנן: מפני שפוקרין לפניהן באדם. אבא בר
 בר חנה בשם רבי יוחנן: מפני שמחלקין לפניהן באדם.

התיב רבי בון בר חיייה: והתנינן: שגלגל עינו עגול בשל אדם –
 תני מום הוא! אמר רבי יוסי: מה תנינן סוקרין, מה תנינן
 מחלקין.

מאי כדון? גלגלי אדם – עגולין, ונגלגלי בהמה – ארוכין.

אמר רבי יוסי כי רבי בון: באדם – לכן רבה על השחור.
 ובבהמה – שחור רבה על הלבן.

רבי חגי אמר רבי תנניה: חברין דרפנין מקשי לה על דרבי
 מאיר: הפילה דמות עורב עומד בראש הדקל ואומר לו בא וחלוץ
 או ייבם? אמר ליה רבי מנא: עד דאת מקשי לה על דרבי מאיר,

קְשִׁיתָהּ עַל דְּרַבְּנָן, דְּמַר רַבִּי יִסָּא בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן: כּוּלּוֹ אָדָם וּפְנֵי
בְּהֵמָה – אִינוּ וּוּלְד. כּוּלּוֹ בְּהֵמָה וּפְנֵי אָדָם – וּוּלְד הוּא. כּוּלּוֹ אָדָם
וּפְנֵי בְּהֵמָה – עוֹמֵד וְקוֹרֵא בְּתוֹרָה, וְאוֹמְרִים לוֹ בּוֹא לְשִׁתְּמָד!
כּוּלּוֹ בְּהֵמָה וּפְנֵי אָדָם, עוֹמֵד וְחוֹרֵשׁ בְּשַׂדֵּה וְאוֹמְרִים לוֹ בּוֹא
וְחִלּוּץ אִו יִיבֵם!

וְאָמַר רַבִּי יִסָּא בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן: לֹא סוּף דְּבַר כָּל הַסִּימָנִין, אֲלֵא
אֲפִילוּ אֶחָד מִן הַסִּימָנִין. וְאֵילוּ הֵן הַסִּימָנִין. הַפּוּצָה, וְהַגְּבִינִין,
וְהַעִי, וְהַאֲזוּן, וְהַלָּסֶת, וְהַחוּטָם, וְהַזָּקֵן, וְגוֹמוֹת הַזָּקֵן.

וְאָמַר רַבִּי יִסָּא בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן: לֹא סוּף דְּבַר כָּל הַסִּימָנִין, אֲלֵא
אֲפִילוּ אֶחָד מִן הַסִּימָנִין.

רַבִּי בָּא רַבִּי יִרְמְיָהּ בְּשֵׁם רַב: דְּבַרֵּי רַבִּי – עַד שֶׁיְהִי כָּל הַפְּנִים
דּוֹמִין לְאָדָם. וְדְבַרֵּי חֲכָמִים – אֲפִילוּ אֶחָד מִן הַסִּימָנִין. וְדְבַרֵּי רַבִּי
שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחִי – אֲפִילוּ צַפְרָנִין.

רַבִּי פִּינְחָס בְּעֵי: מַחֲלָפָה שֵׁיטְתִּיהָ דְּרַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחִי! תַּפְּזָן הוּא
אוֹמֵר: עַד שֶׁיְהִי רֵאשׁוֹ וְרוּבּוֹ דּוֹמִין לְאָמוֹ, וְתֵבָא הוּא אָמַר תְּכִין!
כָּאן – בְּאָדָם, כָּאן – בְּבְהֵמָה.

אמר רבי בא: רבי חייה רובה אזל לדרומא. שאלון ליה רבי חמא
 אבוי דרבי הושעיה ובר קפרא, בולו אדם ופניו בהמה מהו? אתא
 ושאל לרבי, אמר ליה:

[דף י' ע"ב]

צא וכתוב להן: אינו וולד.

אמר רבי ירמיה: נפק זוגא לבר, שאלון ליה רבי חמא אבוי דרבי
 הושעיה ובר קפרא, שתי עיניו טוחות מהו? אתא ושאל לרבי,
 אמר ליה: צא וכתוב להן: אינו וולד.

אמר רבי יוסי בי רבי בון: רבי גדעתייהו דרבי אמר: עד שיהו כל
 הפנים דומין לאדם.

פניו ממוסמסות מהו? רבי יסא אמר: איתפלגון רבי יוחנן ורבי
 שמעון בן לקיש. רבי יוחנן אמר: אינו וולד. רבי שמעון בן לקיש
 אמר: וולד הוא. אמר רבי זעירא: לא דרבי יוחנן אמר: אינו וולד
 כל דבן, אלא אינו וולד להושיב את אמו ימי טוהר, אבל וולד
 הוא להושיב את אמו ימי לידה.

רַבִּי יוֹחָנָן אָמַר בְּשֵׁם רַבִּי יִנְאִי: וַיִּרְכְּתוּ אֲטוּמָה - אֵינּוּ וּוֹלָד. רַבִּי יוֹחָנָן בְּשֵׁם רַבִּי יוֹסִי בִּי רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ: טִיבוֹרוֹ אָטוּם - אֵינּוּ וּוֹלָד. רַבִּי יוֹחָנָן בְּשֵׁם רַבִּי זַבְדִּי: נְקוּבְתוֹ אֲטוּמָה - אֵינּוּ וּוֹלָד. רַבִּי זְעִירָא בְּשֵׁם גִּידוּל: גּוֹלְגּוֹלְתוֹ אֲטוּמָה - אֵינּוּ וּוֹלָד.

הַלְכָה ג'

מתני' חֲמֻפְלַת שְׁפִיר מְלֵא מַיִם, מְלֵא דָם, מְלֵא גְנִינִין - אֵינָה חוֹשֶׁשֶׁת לְוֹלָד. וְאִם הָיָה מְרוּקָם - תֵּשֵׁב לְזָכָר וְלִנְקִיבָה.

גמרא תַּנִּי: מְלֵא מַיִם - טְמֵאָה לִידָה. מְלֵא דָם - טְמֵאָה נִידָה. מְלֵא בְּשָׂר - טְמֵאָה נְדָה.

וְהָא תַּנִּינִין: חֲמֻפְלַת שְׁפִיר מְלֵא מַיִם, מְלֵא דָם, מְלֵא גְנִינִים - אֵינָה חוֹשֶׁשֶׁת לְוֹלָד! רַבִּי בִּיבִי בְּשֵׁם רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן לָקִישׁ: מִתְנִיתָא - בְּצִלּוּלִין, בְּרִייתָא - בְּעִבּוּרִין.

רַבִּי סִימוֹן בְּשֵׁם רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לִוִּי: וְאִפִּילוּ צִלּוּלִין; שְׂאִין שְׁפִיר אֵלָא בְּאָדָם בְּלֶבֶד. הָדָא הִיא דְכְּתִיב: בְּשׁוּמֵי עֵנָן לְבָשׁוּ וְעַרְפֵּל חֲתָלְתוּ. לְבוּשׁוֹ - זֶה הַשְּׁפִיר. וְעַרְפֵּל חֲתָלְתוּ - זֶה הַשִּׁילָא.

שפיר שנתקלקלה צורתו מהו? רבי יוחנן אמר: וולד. רבי שמעון
בן לקיש אמר: אינו וולד.

מתיב רבי שמעון בן לקיש קומי רבי יוחנן: מה בינו לבין תפית
שנפרכה ואין שלדו קיימת? אמר ליה: תפון בדין הית אפילו שלדו
קיימת יהא טהור, ולמה אמרו טמא? מפני כבודו. גרם הכא,
וולד הוא.

אי זהו שפיר מרוקם שאמרו? כל שתחילת ברייתו דומה לרשון.
אין בודקין אותו במים, מפני שהן עזין ועוכרין אותו, אלא בשמן,
מפני שהוא מתון ומזוגג. ואין בודקין אותו אלא בחמה.

תני: אבא שאול אומר: מטיבורו, אדם נוצר ומשלח שרשין מיכן
ומיכן.

תני: רואין שתי עיניו כמין שתי טיפין של זבוב. שני נקובי
חוטמו כמין שתי טיפין של זבוב. פיו פתוח כשעורה. רואין שתי
ידיו כמין שתי טיפין של זבוב. טיבורו כמין טיפה של זבוב.
גוייתו כטיפה של זבוב. ואם היתה נקיבה, גוייתה מתוח כשעורה.

וְתַנִּי, רַבִּי יוֹנָתָן אָמַר: רֹאֵין שְׁתֵּי זְרֻעוֹתַי כְּמִין שְׁנֵי חֲמִין שָׁל
זְהוּרִית, וּשְׂאָר כָּל אֵיבָרָיו כְּמִין גּוֹלָם מְצוּפּוֹתִים. וּפִיתוּחַ יָדַי
וְרַגְלַי אֵין לוֹ אֲדִינָן. וְעַלְיוֹ הוּא מְפֹרֵשׁ בְּקַבְּלָהּ (תהלים קלט, טז)
גְּלָמִי רָאוּ עֵינַיָהּ, וְעַל סִפְרָךְ כָּלָם יִכְתְּבוּ, יָמַי יִצְרוּ וְלוֹ אֶחָד
בָּהֶם.

רַב יְהוּדָה שָׁאַל לְשִׁמוּאֵל: בְּגִין דְּאַנָּא חַפִּים, מִיִּחְמִי סִימְנֵי שְׁפִיר?
אָמַר לֵיהּ: רִישֵׁיהּ דְּרִישָׁךְ יִכְוֹוה בְּרוֹתְחִין, וְאַתָּה לֹא תִיכְוֹה אֶפְּלוֹ
בְּפוֹשְׂרִין.

רַבִּי חֲיִיָה בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן: אֵילִין נְשִׂיָא דְאַמְרָן: שְׁבֻלְיָהּ דְּכַר,
שְׁבֻלְיָהּ נְקוּבָה – לֵית אַנָּן סְמָכִין עֲלֵיהוֹן.

רַבִּי יַעֲקֹב בַּר זְבֵדִי, רַבִּי אֶבְחָהוּ בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן: נְאַמְנַת אִשָּׁה
לוֹמַר: יְלָדְתִי וְלֹא יְלָדְתִי. וְאִינְהָ נְאַמְנַת לוֹמַר: דְּכַר הוּא, נְקוּבָה
הִיא.

יום שני – כ"א ניסן

[דף י"א ע"א]

הלכה ד'

מתני' המפלת סנדל או שילייא – תשב לזכר ולנקיבה.

השילייא בבית, הבית – טמא. לא שהשילייא וולד, אלא שאין שילייא שאין עמה וולד. רבי שמעון אומר: נימוק תולד עד שלא יצא.

גמרא רבי בא בשם רב יהודה: אין סנדל, אלא שרצמו חי. ואינו יוצא עם החי, אלא עם המת.

השיב רבי בון בר תייה: והא תנינן: המפלת סנדל או שילייא – תשב לזכר ולנקיבה, הוי: וולד הוא! אמר רב הונא: קיימתה קומי רבי ירמיה, תיפתר שייצא תולד דרף הדופן, וסנדל דרף הרחם.

וְוֹלָד בְּתוֹךְ מְלֵאֵת – סַנְדָּל. לְאַחַר מְלֵאֵת – וְוֹלָד. עַד שְׁלֹא נִתְגַּיְיֶרָה – סַנְדָּל. מִשְׁנַתְגַּיְיֶרָה – וְוֹלָד. וְאַפִּילוּ תִימָר: זֶה וְזֶה דָּרָךְ רַחֵם, זֶה וְזֶה מִשְׁנַתְגַּיְיֶרָה, תִּיפְתָּר: שְׁיִצָּא הַוּוֹלָד תְּהִיֶלָה וְהַפְּרִישָׁה לוֹ קָרְבָּן, לֹא הִסְפִּיקָה לְהֵבִיא אוֹתוֹ הַקָּרְבָּן עַד שְׁיִצָּא סַנְדָּל וְנִדְחָה קָרְבָּן הַרְאֵשׁוֹן, וְנִמְצְאָת מְבִיָּאָה קָרְבָּן מַחֲמַת הַסַּנְדָּל.

אִי זֶהוּ הַסַּנְדָּל שְׁאֵמְרוּ? כֹּל שֶׁהוּא דוֹמָה לְסַנְדָּל דָּג שְׂבִיִּים. רַבָּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אָמַר: כֹּל שֶׁהוּא דוֹמָה לְלִשׁוֹנוֹ שֶׁל שׂוֹר. נִמְנוּ עָלָיו רַבּוֹתֵינוּ לֹאמַר: וְהוּא שְׂיִחָא בּוֹ מִצּוֹרֵת אָדָם. מִנּוּ רַבּוֹתֵינוּ? רַבִּי יְהוּדָה הַנְּשִׂיא וּבֵית דִּינּוֹ.

בְּשִׁלְשָׁה מְקוֹמוֹת נִקְרָא רַבִּי יְהוּדָה הַנְּשִׂיא "רַבּוֹתֵינוּ". בְּגִיטִין, בְּשִׁמּוֹן, וּבְסַנְדָּל.

סַנְדָּל, הֶדְא דְאִמְרִינֵן. בְּשִׁמּוֹן, בְּחֵאי דְתַנְיֵנָן תַּמּוֹן: רַבִּי וּבֵית דִּינּוֹ הִתִּירוּ בְּשִׁמּוֹן. בְּגִיטִין, בְּחֵאי דְתַנְיֵנָן תַּמּוֹן, זֶה גִּיטִיָּד אִם מַתִּי, זֶה גִּיטִיָּד מַחֲוֵלִי, זֶה גִּיטִיָּד לְאַחַר מִיתַתִּי – לֹא אָמַר כְּלוּם. וְרַבּוֹתֵינוּ אָמְרוּ: הֲרֵי זֶה גַּט. מִנּוּ רַבּוֹתֵינוּ? רַבִּי יְהוּדָה הַנְּשִׂיא וּבֵית דִּינּוֹ.

וְנִקְרָאוּ לוֹ: "בֵּית דִּין שְׂרֵייא" שֶׁכֵּל בֵּית דִּין שֶׁהוּא מִתִּיר שְׁלֹשָׁה דְבָרִים – הוּא נִקְרָא בֵּית דִּין שְׂרֵייא! אָמַר רַבִּי יוֹדֵן: בֵּית דִּינָה חֲלוּק עָלָיו בְּגִיטִין.

רַבִּי יִנְאִי צְוּוּחַ: טִיהֲרַתֶּם אַתֶּם אֶת הַיּוֹלְדוֹת! רַבִּי סִימוֹן בְּשֵׁם רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֹוִי: מַעֲיִדוֹתוֹ שֶׁל רַבִּי חוּנְיָיָה מִבֵּרַת תּוֹרוֹן הִיא. כְּהָדָא רַבִּי זְעִירָא: אִם מַעֲיִדוֹתוֹ שֶׁל רַבִּי חוּנְיָיָה דְבֵרַת תּוֹרוֹן הִיא, רַבִּי חֲנִינְיָה צְוּוּחַ: טִיהֲרַתֶּם אֶת הַיּוֹלְדוֹת.

אִי זֶה הִיא שִׁילִיא שְׂאֲמָרוֹ? כֵּל שֶׁהִיא דוֹמָה לְחוּט עֵרֶב וְרֹאשׁוֹ תְּפוּחַ כְּתוּרְמוֹם. רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אָמַר: כֵּל שֶׁהוּא דוֹמָה לְדָקִין שֶׁל תְּרַנְגוּלִין, וְרֹאשָׁהּ תְּפוּחַ כְּקַרְקָבָן, וְחֻלְלָהּ כְּחֻצוֹצֶרֶת.

וְאִין שִׁילִיא פְּחוּתָה מִטְּפָח.

רַב יְהוּדָה שָׁלַח שְׂאֵל לְרַבִּי לְעִזֹּר: שִׁילִיא שְׂיִצְתָּה מִקְצָתָהּ הַיּוֹם וּמִקְצָתָהּ לְמָחָר? אָמַר לֵיהּ: אִם לְדָם טוֹהֵר – מוֹנָה מִיּוֹם הָרֹאשׁוֹן, וְאִם לְדָם טָמֵא – מוֹנָה מִיּוֹם הַשֵּׁנִי. אָמַר רַבִּי מִתְנַיָּיה:

[דף י"א ע"ב]

הָדָא דְאָמַר, בְּשָׁלָא יֵצֵא עִמָּה וְוֹלָד. אָבֵל אִם יֵצֵא עִמָּה וְוֹלָד, בֵּין לָדָם מוֹחֵר בֵּין לָדָם טָמֵא – אֵינָה מוֹנָה אֵלָא מִשְׁעַת יֵצִיאַת הַוּוֹלָד.

רבי יוסי בן שאול בעא קומי רבי: מהו לתלות שיליאי בדבר שאינו וולד? אומר ליה: אין תולין שיליאי בדבר שאינו וולד.

יצאת קשורה לו מהו? אומר ליה: אין שזנין דבר שאי אפשר.

תנא רבי חנין דשמואל: אין תולין שיליאי בדבר שאינו וולד. יצאת קשורה לו – תולין אותה בו.

שמואל שאל לתלמידיו דרב: מהו לתלות שיליאי בנפלים? אמרין ליה: תולין שיליאי בוולד, ותולין שיליאי בנפלים. וקלסון שמואל. דאינון אמרין שיטתיה דרבי בון. תנא רבי חנין דשמואל: תולין שיליאי בוולד, ואין תולין שיליאי בנפלים, שאינה פורשת ממנו עד שיגמור.

רבי זעירא בשם דרבנן, הן דאת אמרת תולין שיליאי בוולד, שאין האשה מתעברת וחוזרת ומתעברת. ויתלו אותה בנפלים

שאין האשה מפלת והזורת ומפלת! אני אומר עיברה תאומים
ונימוקה שילייתו של שפיר משפירה של שלייתה.

רבי זעירא, רב יהודה בשם רב: תולין שילייה בנולד עד שלשה
ימים. ואין הנולד משתהא לאחר חבירו שלשה ימים.

אמר רבי זעירא: מאן דמר הדיא אמר הדיא, ואינון פליגין הדיא
על הדיא! אמר רבי בא: אוקמה רב יהודה בשם רב: הן דאת
אמר תולין שילייה בנולד עד שלשה ימים – בשיצא הנולד
תחילת. והן דאת אמר אין הנולד משתהא לאחר חבירו שלשה
ימים – בשיצא השליא תחילת.

אמר רבי מנא: ויאות, אילין להטייה נפקין קדמאי.

אמר רבי יוסי בי רבי בון: נפתח לגדול – נפתח לקטן. נפתח
לקטן – לא נפתח לגדול.

אמר רבי יוחנן: דרבי שמעון היא, דרבי שמעון אומר: נימוק
הנולד עד שלא יצא.

אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: מוֹדָה רַבִּי שְׁמַעוֹן שֶׁהוּא מוֹצִיא אֶת אָמוֹ יְמֵי לַיְדָה. מֵעַתָּה, יְהֵא הַבַּיִת טָמֵא! אָמַר רַבִּי בּוֹן בַּר חֵייה: תִּפְתָּר שְׂיֻצָא כָּל שֶׁהוּא נִימוֹק.

אָמַר לָהֶן רַבִּי שְׁמַעוֹן לְחַכְמִים: אֵינן אַתֶּם מוֹדִין לִי בְּמוֹצִיא אֶת הַסֶּפֶל מִבַּיִת הַפְּנִימִי לְחִיצוֹן שֶׁהוּא טָהוֹר? אָמְרוּ לוֹ: מִפְּנֵי שֶׁהוּא כְּטָרוֹף. אָמַר לָהֶן: אַף זֶה – כְּטָרוֹף הוּא.

כִּלְמִם שֶׁהָיוּ שָׁם בְּשַׁעַת יְצִיאָה מַה הָיָה?

[דף י"ב ע"א]

נִשְׁמַעֵינָה מִן הַדָּא: דְּתַנִּינָן תַּמּוֹן: רַבִּי לִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב אָמַר: בְּהַמָּה גָּסָה שְׂשֻׁפְעָה חֲרַרְתָּ דָם – הָרִי זֶה תִּיקָבֵר וְנִפְטָרָה מִן הַכְּבוֹרָה. וְתַנִּי עָלֶיהָ: אֵינָה מְטַמָּא בְּמִשְׁאָא.

אמר רבי יוחנן: רבי שמעון ורבי ליעזר בן יעקב - שניהן אמרין
דבר אחד. הדיא אמרה: בלים שהיו שם בשעת יציאה - מיהורין.

הלכה ה'

מתני' המפלת טומטום ואנדרוגינם - תשב לזכר ולנקיבה.
טומטום וזכר, אנדרוגינם וזכר - תשב לזכר ולנקיבה. טומטום
ונקיבה, ואנדרוגינם ונקיבה - תשב לנקבה בלבד.

יצא מחותן ומסורם, לכשיצא רובו - הרי זה פילוד.

יצא בדרך - עד שייצא רב ראשו. אי זהו רב ראשו? משתצא
פדחתו.

המפלת ואין ידוע מה הוא - תשב לזכר ולנקיבה. ואם אין ידוע
אם וולד הוא - תשב לזכר ולנקיבה ולגדה.

המפלת ליום ארבעים - אינה חוששת לולד. ליום ארבעים ואחד
- תשב לזכר ולנקיבה ולגדה. רבי ישמעאל אומר: יום ארבעים
ואחד - תשב לזכר ולגדה. יום שמונים ואחד - תשב לזכר
ולנקיבה ולגדה, שהזכר נגמר לארבעים ואחד. ונקיבה לשמונים

ואַחַד. וְחֻכְמִים אֹמְרִים: אֶחָד בְּרִיית הַזָּכָר וְאֶחָד בְּרִיית נְקִיבָה –
זֶה וְזֶה לְאַרְבָּעִים וְאֶחָד.

גמרא כֹּל הֵן דְּתַנִּינן: תֵּשֵׁב לְזָכָר וְלִנְקִיבָה י"ד טַמְאִים וְכ"ו
טַהוֹרִין – נִתְנִין עָלֶיהָ הוֹמְרֵי זָכָר וְהוֹמְרֵי נְקִיבָה. הֲדָא דְאֵת אָמַר
לְבֵיתָהּ, אֲבָל לְטַהַרְוֹת – תֵּשֵׁב לְנְקִיבָה.

טוֹמְטוֹם וְזָכָר, אֲנִדְרוּגִינִם וְזָכָר – תֵּשֵׁב לְזָכָר וְלִנְקִיבָה, וְחוֹשְׁשִׁין
לְזָכָר. טוֹמְטוֹם וְנְקִיבָה, אֲנִדְרוּגִינִם וְנְקִיבָה – תֵּשֵׁב לְנְקִיבָה בְּלֶבֶד,
וְאִין חוֹשְׁשִׁין לְזָכָר. הֲדָא אָמְרַה: יְלִדָה זָכָר וְנְקִיבָה, אוּ נְקִיבָה וְזָכָר
– תֵּשֵׁב לְנְקִיבָה.

מְחוּתָף שְׂיָצָא רֵאשׁוּ מַהוּ? רַבִּי יִסָּא אָמַר: אֵיתְפְּלִגוּן רַבִּי יוֹחָנָן
וְרַבִּי לְעֶזֶר. רַבִּי יוֹחָנָן אָמַר: רֵאשׁוּ פְּרוּבּוֹ. רַבִּי לְעֶזֶר אָמַר: רֵאשׁוּ
בְּאֶחָד מֵאֵיבָרָיו.

מִתְנִיתָא פְּלִינָא עַל רַבִּי יוֹחָנָן! יָצָא מְחוּתָף אוּ מְסוּרָם, מְשִׁיָּצָא
רוּבּוֹ – הָרִי זֶה כִּילוּד! פְּתַר לָהּ: בְּשִׂיָּצָא רֵאשׁוּ.

[דף י"ב ע"ב]

מתניתא פליגא על רבי לעזר! יצא בדרבנן, עד שיצא רוב ראשו!
הדא קדמיתא אמרה ראשו לא פלוס! פתר לה על מסורם.

רבי יונתן ורבי שמעון בן לקיש. רבי יונתן – ברבי יוחנן. רבי
שמעון בן לקיש – ברבי לעזר.

רבי זעירא מחוי לחבריא: פדחתו וגולגולתו.

הדא דבי גמליאל בי רבי ליאני בעא קומי רבי מנא: מכיון דאת
אמר וולד הוא, מעתה הבא אחריו – אינו בכור, לא לנחלה ולא
לכתן! אמר ליה: תיפתר, שיצאו מתים.

רבי יצחק בר נחמן בשם רבי לעזר: גולגולת העוף – ברובו. רבי
זעירא בשם שמואל: גרירת העוף – ברובו. אתא עובדא קומי
רבי יוסי באחד שניקב מלא מחט, וכי אין אנו יודעין אי זה הוא
רובו!?

הדרן עלך פרק המפלת

פָּרָק רְבִיעִי

הַלְכָה א'

מתני' בְּנוֹת פּוֹתִים – נִידוֹת מְעַרְסָתָן. וְהַכּוֹתִים – מְטַמְּאִין מִשְׁכָּב תַּחְתּוֹן פְּעֻלְיוֹן, מִפְּנֵי שֶׁהֵן בּוֹעֲלֵי נִידוֹת, וְהֵן יוֹשְׁבוֹת עַל כָּל דָּם וְדָם. וְאִין תִּיבִין עֲלֵיהֶן עַל בִּיאַת מְקַדְּשׁ, וְאִין שׁוֹרְפִין עֲלֵיהֶן אֵת הַתְּרוּמָה, מִפְּנֵי שֶׁטּוֹמְאָתָן בְּסֶפֶק.

גמרא דָּם נִידָה – זָהוּם, דָּם בְּתוּלִים – אִינוּ זָהוּם. דָּם נִידָה – אָדוּם, דָּם בְּתוּלִים – אִינוּ אָדוּם. דָּם נִידָה – מִן הַמְּקוֹר, דָּם בְּתוּלִים – אִינוּ מִן הַמְּקוֹר אֲלָא מִן הַצַּד.

הַלְכָה ב'

מתני' בְּנוֹת צְדוּקִין, בְּזִמְן שֶׁנִּהְיָו לְלֶכֶת בְּדַרְכֵי אַבּוֹתָן – הָרִי הֵן כְּפּוֹתִיּוֹת. פִּירְשׁוּ לְלֶכֶת בְּדַרְכֵי יִשְׂרָאֵל – הָרִי הֵן בְּיִשְׂרָאֵל. רַבִּי יוֹסִי אָמַר: לְעוֹלָם הֵן בְּיִשְׂרָאֵל, עַד שֶׁיִּפְרְשׁוּ לְלֶכֶת בְּדַרְכֵי אַבּוֹתָן.

הַלְכָה ג'

מתני' דם נְכָרִית וְדָם טְהוֹרָה שֶׁל מְצוֹרְעַת - בֵּית שְׁמַאי
מְטַהְרִין. וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים: כְּרוּקָה וּבְמִימֵי רִגְלֶיהָ.

דָּם יוֹלְדֵת שְׁלֵא טְבֵלָה - בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים: כְּרוּקָה וּבְמִימֵי
רִגְלֶיהָ. וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים: מְטַמֵּא לַח וְיָבֵשׁ. וּמוֹדִין בְּיוֹלְדֵת כְּזוֹב
- שֶׁהוּא מְטַמֵּא לַח וְיָבֵשׁ.

הַלְבָּה ד'

מתני' הַמְקַשָּׁה - נִיְדָה. קִישָׁת שְׁלֹשָׁה יָמִים מֵתוֹךְ אֶחָד עֶשְׂרֵה,
שֹׁפֵת מֵעַת לְעַת וְיִלְדָה - הָרִי זֶה בְּיוֹלְדֵת כְּזוֹב; דְּבָרֵי רַבִּי אֱלִיעֶזֶר.
רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר: לֵילָה וַיּוֹם - כְּלִילֵי שַׁבַּת וַיּוֹמוּ. שֵׁשֶׁפֶת מִן
הַצַּעַר, לֹא מִן הַדָּם.

הַלְבָּה ה'

מתני' וּכְמָה הוּא קְשׁוּיָה? רַבִּי מְאִיר אוֹמֵר: אֶפִּילוּ אַרְבַּעִים
וּתְחַמְשִׁים יוֹם. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: דֵּיִיָּה הַדְּשָׁה. רַבִּי יוֹסִי וְרַבִּי שְׁמֵעוֹן
אוֹמֵר: אֵין קִישׁוּי יוֹתֵר מִשְׁתֵּי שַׁבָּתוֹת.

יום רביעי – כ"ג ניסן

[דף י"ג ע"א]

הִלְכָה ו'

מתני' המקשה בתוך שמונים של נקיבה, כל דמים שהיא רואה – טהורין עד שיצא הנולד. ורבי ליעזר מטמא. אמרו לו לרבי ליעזר: מה אם במקום שהחמיר בדם השופי – היקל בדם הקושי, מקום שהיקל בדם השופי – אינו דין שנקל בדם הקושי! אמר להן: דיו לבא מן הדין להיות כגדון! ממה היקל עליה? ממומאת זיבה, אבל טמיאה היא מומאת נידה.

הִלְכָה ז'

מתני' כל אחד עשר – בחזקת טהרה. ישבה לה ולא בדקה, שנגה, נאנסה, הזידה ולא בדקה – תרי זו טהורה. הגיע שעת ווסתה ולא בדקה – תרי זו טמיאה. רבי מאיר אומר: אם תיתה

במחבא, הגיעה שעת ווסתה ולא בדקה - הרי זו טהורה, שהרדה מסלקת הדמים. אבל ימי הזב והזבה, ושומרת יום כנגד יום - הרי אילו בחזקת טומאה.

הדרן עלה פרק בנות פותים

בריה רחמנא דבייען מריש ועד פאן

הדרן עלה מסכת גדה והדרן עלה, דעתן עלה מסכת גדה ודעתן עלה, לא נתנשי מנה מסכת גדה ולא נתנשי מנה, לא בעלמא הדין ולא בעלמא דאתי: (ג' פעמים)

הי רצון מלפניה יי אלהינו ואלהי אבותינו, שתהא תורתך אמנותנו בעולם הזה, ותהא עמנו לעולם הבא.

חנינא בר פפא, רמי בר פפא, נחמן בר פפא, אחאי בר פפא, אבא מרי בר פפא, רפרם בר פפא, רכיש בר פפא, סורחב בר פפא, אדא בר פפא, דרו בר פפא:

הערב נא יי אלהינו את דברי תורתך בפנינו ובפיפיות עמך בית ישראל, ונהיה כלנו אנחנו וצאצאינו וצאצאי עמך בית ישראל כלנו יודעי שמך ולומדי תורתך:

מאיבי תחכמי מצותך, פי לעולם היא לי: יהי לבי תמים בחקיה, למען לא אבוש: לעולם לא אשפח פקודיה, פי כם חיייתי: ברוך אתה יי, למדני חקיה: אמן אמן אמן סלה ועד:

מודים אנחנו לפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו, ששמת חלקנו מיושבי בית המדרש, ולא שמת חלקנו מיושבי קרנות. שאנו משכימים והם משכימים, אנו משכימים לדברי תורה והם משכימים לדברים בטלים. אנו עמלים והם עמלים,

אָנוּ עֲמֵלִים וּמְקַבְּלִים שָׂכָר וְהֵם עֲמֵלִים וְאֵינָם מְקַבְּלִים שָׂכָר. אָנוּ רְצִים וְהֵם רְצִים, אָנוּ רְצִים לְחַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא, וְהֵם רְצִים לְבָאָר שַׁחַת, שֶׁנֶּאֱמַר וְאַתָּה אֱלֹהִים תּוֹרִידֵם לְבָאָר שַׁחַת, אֲנִשֵׁי דְמִים וּמְרָמָה לֹא יַחֲצוּ יְמֵיהֶם, וְאֲנִי אֶבְטַח בָּךְ.

יְהִי רְצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יי אֱלֹהֵי, בְּשֵׁם שְׁעֻרְתָּנִי לְסִיִּים מְסַכֶּת נְדָה, כֵּן תַּעֲזָרְנִי לְהַתְּחִיל מְסַכְתוֹת וּסְפָרִים אַחֲרָיִם וּלְסִיָּמָם, לְלַמּוֹד וּלְלַמֵּד לְשִׁמּוֹר וּלְעֲשׂוֹת וּלְקַנֵּם אֶת כָּל דְּבָרֵי תְלִמוּד תּוֹרְתְךָ בְּאַהֲבָה.

וּזְכוּת כָּל הַתְּנָאִים וְאֲמוּרָאִים וְתְלִמֵי דִי חֲכָמִים, יַעֲמִיד לִי וּלְזַרְעִי, שְׁלֹא תִּמּוּשׁ הַתּוֹרָה מִפִּי וּמִפִּי זַרְעִי וְזַרְעֵי זַרְעֵי עַד עוֹלָם. וְתִתְקַנֵּם בִּי, בְּהַתְּחִלָּתְךָ תִּנְחָה אִתְּךָ, בְּשִׂבְבְּךָ תִּשְׁמַר עֲלֵיךָ, וְהַקִּיצוֹת הִיא תְּשִׁיחֶךָ: כִּי בִי יִרְבּוּ יְמֵיךָ, וְיִוָּסִיפוּ לְךָ שָׁנוֹת חַיִּים: אוֹרְךָ יְמִים בִּימֵינָה, בְּשִׂמְאֵלָה עֲשֵׂר וְכָבוֹד: יי עַז לְעַמּוֹ יִתֵּן, יי וְכִרְךָ אֶת עַמּוֹ בְּשָׁלוֹם:

יום חמישי – כ"ד ניסן

מאימתי

קורין את שמע בערבין? משעה שהכהנים נכנסין לזבל בתרומתן, עד סוף האשמורה הראשונה; דברי רבי אליעזר. וחקמים אומרים: עד חצות. רבן גמליאל אומר: עד שיעלה עמוד השחר.

מעשה ובאו בניו מבית המשטה, ואמרו לו: לא קרינו את שמע. אמר להן: אם לא עלה עמוד השחר – תיבין אתם לקרות.

ולא זו בלבד, אלא כל מה שאמרו חכמים עד חצות – מצותן עד שיעלה עמוד השחר. הקטר חלבים ואיברים – מצותן עד שיעלה עמוד השחר. כל הנאכלים ליום אחד – מצותן עד שיעלה עמוד השחר. אם כן, למה אמרו חכמים עד חצות? כדי להרחיק את האדם מן העבירה.

גמרא אָנֹכְךָ תִּנְיָנִי: מִשְׁעָה שְׁחֵכְהֵנִים נִכְנָסִין לוֹכֵל בְּתַרוּמָתָךְ. תִּנְיָ רַבִּי חֵיִיא: מִשְׁעָה שְׁדַרְךָ בְּנֵי אָדָם נִכְנָסִין לֶאֱכֹל פִּיתָךְ בְּלִילֵי שַׁבָּת. וְתִנְי עֲלֶיהָ: קְרוּבִים דְּבַרְיָהֶן לְהִיּוֹת שְׁוִין.

[דף א' ע"ב]

אֵיתָא חָמוּי: מִשְׁעָה שְׁחֵכְהֵנִים נִכְנָסִין לוֹכֵל בְּתַרוּמָתָךְ, יִמָּא הוּא וְעַם בּוֹכְבֵיא הוּא. מִשְׁעָה שְׁדַרְךָ בְּנֵי אָדָם נִכְנָסִין לֶאֱכֹל פִּיתָךְ בְּלִילֵי שַׁבָּת – שְׁעָה וְתַרְתֵּי לִילֵיא הוּא, וְאֵת אִמְרַת קְרוּבִים דְּבַרְיָהֶן לְהִיּוֹת שְׁוִין!?

אָמַר רַבִּי יוֹסִי: תַּפְתֵּר בְּאֵילִין בּוֹפְרָנֵיא דְּקִיקֵיא דְּאוֹרְחֵיהוֹן מִסְתַּלְקָא עַד דְּהוּא יִמָּא דְּצַדִּי לֹון מִיִּקְמֵי חִיוֹתָא.

תִּנְי: הַקּוֹרָא קוֹדֵם לְבֵן – לֹא יֵצֵא יְדֵי חוֹבְתוֹ. אִם בֵּן, לְמָה קוֹרִין אוֹתָהּ בְּבֵית הַכְּנָסֶת? אָמַר רַבִּי יוֹסִי: אֵין קוֹרִין אוֹתָהּ בְּבֵית הַכְּנָסֶת בְּשָׁבִיל לְצֵאת יְדֵי חוֹבְתוֹ, אֶלָּא בְּדֵי לְעֻמוּד בְּתַפְיִלָּה מִתּוֹךְ דְּבַר שֶׁל תּוֹרָה.

רַבִּי זְעִירָא בְּשֵׁם רַב יְרֻמְיָה: סָפֵק בִּירָךְ עַל מְזוֹנֹו, סָפֵק לֹא בִּירָךְ – צָרִיךְ לְבָרַךְ, דְּכַתִּיב (דְּבָרִים ח) וְאֶכְלֶת וְשָׁבַעְתָּ וּבִרְכָתָךְ. סָפֵק

התפלל, ספק לא התפלל – אל יתפלל. ודלא פרכי יוחנן, דאמר רבי יוחנן: ולואי שיתפלל אדם כל היום כולו! למה? שאין תפילה מפקדת.

ספק קרא ספק לא קרא – נישמענה מן הדא: תקורא קודם לכן – לא יצא ידי חובתו. וקודם לכן לאו ספק הוא? ואת אמרת צריך לקרות! הדא אמרה: ספק קרא, ספק לא קרא – צריך לקרות. סימן לדבר: משויצאו הפוכבים.

ואף על פי שאין ראיה לדבר, וזכר לדבר, (נחמיה ד) ואנחנו עשים במלאכה ונצאים מהזיקים ברחמים מעלות השחר עד צאת הפוכבים. (שם) והיו לנו הלילה משמר, והיום מלאכה.

כמה פוכבים יצאו ויהא לילה? רבי פינחס בשם רבי אבא בר פפא: פוכב אחד – ודאי יום. שנים – ספק לילה. שלשה – ודאי לילה.

שנים – ספק? והכתיב עד צאת הפוכבים! אלא, מעוט פוכבים שנים קדמאי לא מתחשב.

בְּעֶרְבַּ שְׁבֵת, רְאָה בּוֹכֵב אֶחָד וְעָשָׂה מְלָאכָה – פְּטוּר. שְׁנַיִם –
מִבִּיא אֲשָׁם תְּלוּי. שְׁלֹשָׁה – מִבִּיא חֲטָאת.

בְּמוֹצָאי שְׁבֵת, רְאָה בּוֹכֵב אֶחָד וְעָשָׂה

[דף ב' ע"א]

מְלָאכָה – מִבִּיא חֲטָאת. שְׁנַיִם – מִבִּיא אֲשָׁם תְּלוּי. שְׁלֹשָׁה –
פְּטוּר.

רַבִּי יוֹסֵי בְּרַבִּי בּוֹן בְּעֵי: אֵין תִּימָר: שְׁנַיִם – סְפֵק, רְאָה שְׁנַיִ
פּוֹכְבִים בְּעֶרְבַ שְׁבֵת וְהִתְרוּ בּוֹ וְעָשָׂה מְלָאכָה. רְאָה שְׁנַיִ בּוֹכְבִים
בְּמוֹצָאי שְׁבֵת וְהִתְרוּ בּוֹ וְעָשָׂה מְלָאכָה. מָה נִפְשָׁה, אִם
הִרְאִשׁוּנִים יוֹם הֵן – אַף הִתְחַרְוּנִים יוֹם הֵן, וַיְהִי תִיב עַל
הִתְחַרְוּנִים. אִם הִתְחַרְוּנִים לִלְתָה – אַף הִרְאִשׁוּנִים לִלְתָה, וַיְהִי תִיב
עַל הִרְאִשׁוּנִים!

רָאָה שְׁנֵי פּוֹכְבִים בְּעָרֵב שַׁבָּת, וְקָצַר בְּחֻצֵי גְרוּגְרָת. בְּשַׁחֲרִית,
 וְקָצַר בְּחֻצֵי גְרוּגְרָת. רָאָה שְׁנֵי פּוֹכְבִים בְּמוֹצָאֵי שַׁבָּת וְקָצַר בְּחֻצֵי
 גְרוּגְרָת, מָה נִפְשָׁה, אִם הָרֵאשׁוֹנִים יוֹם הֵן, אִם הָאַחֲרֹנִים יוֹם הֵן,
 וַיִּצְמַרְף שֶׁל שַׁחֲרִית עִם שֶׁל מוֹצָאֵי שַׁבָּת, וַיְהִי חַיִּיב עַל
 הָאַחֲרֹנִים! אִם הָאַחֲרֹנִים לִילָה, אִם הָרֵאשׁוֹנִים לִילָה, וַיִּצְמַרְף שֶׁל
 שַׁחֲרִית עִם שֶׁל לִילֵי שַׁבָּת, וַיְהִי חַיִּיב עַל הָרֵאשׁוֹנִים! הֲדָא
 דְּתִימְר בְּאֵילִין דְּלִית אֹרְחַתְהוֹן מִתְחַמְיָא בְּיַמְמָא. בְּרַם, בְּאֵילִין
 דְּאֹרְחַתְהוֹן מִתְחַמְיָא בְּיַמְמָא – לֹא מִשְׁעָרִין בְּהוֹן.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי בְּרַבִּי בּוֹן: וּבְלַחֲוֹד דִּיתְחַמוּן תִּלְתָּא פּוֹכְבִין בַּר מִן
 הֲדָא פּוֹכְבַתָּא.

רַבִּי יַעֲקֹב דְּרוּמְנָה בְּשֵׁם רַבִּי יְהוּדָא בֶּן פִּזִּי: פּוֹכֵב אֶחָד – וַדָּאי
 יוֹם. שְׁנַיִם – לִילָה. וְלִית לִיה סַפְקָא? אִית לִיה סַפְקָא בֵּין פּוֹכֵב לְכּוֹכֵב.
 תַּנּוּי: כֹּל זְמוֹן שְׁפַנֵּי מְזַרְחָ מְאָדִימִים – זְהוּ יוֹם.

[דף ב' ע"ב]

הַכְּסִיפּוֹ – זֶהוּ בֵּין הַשְּׂמֻשׁוֹת. הַשְּׁחִירוֹ נַעֲשֶׂה הָעֲלִיזוֹן שָׁוה לַתְּחִתּוֹן –
זֶהוּ לִילָה. רַבֵּי אֹמְרִים: הַלְּבָנָה בְּתַקּוּפָתָהּ, הַתְּחִיל גִּלְגַּל הַחֹמָה
לְשַׁקֵּעַ וּתְחִלַּת גִּלְגַּל לְבָנָה לְעֹלוֹת – זֶהוּ בֵּין הַשְּׂמֻשׁוֹת. אָמַר

[דף ג' ע"א]

רַבֵּי חֲנִינְאֵ: סוּף גִּלְגַּל הַחֹמָה לְשַׁקֵּעַ, וּתְחִילַת גִּלְגַּל לְבָנָה לְעֹלוֹת.
וְתַנֵּי שְׂמוּאֵל בֶּן: אֵין הַלְּבָנָה זוֹרַחַת בְּשַׁעַה שְׁהַחֹמָה שׁוֹקַעַת, וְלֹא
שׁוֹקַעַת בְּשַׁעַה שְׁהַחֹמָה זוֹרַחַת.

רַבֵּי שְׂמוּאֵל בַּר הַיִּיבָא בַר יְהוּדָה בְּשֵׁם רַבֵּי חֲנִינְאֵ: הַתְּחִיל גִּלְגַּל
הַחֹמָה לְשַׁקֵּעַ, אָדָם עוֹמֵד בְּרֹאשׁ הַר הַפְּרָמָל, וְיִזְרַד וְטוֹבֵל בְּיַם
הַגָּדוֹל, וְעוֹלָה וְאוֹכֵל בְּתְרוּמָתוֹ – תְּזַקֵּה בְיוֹם טָבֵל. הָדָא דִּתִּימַר,
בְּהַהוּא דְאָזִיל לִיהּ בְּקַפּוֹנְדְרָא, בְּרַם, תְּהוּא דְאָזִיל לִיהּ בְּאִיסְרָטָא –
לֹא בְדָת.

איזהו בין השמשות? אומר רבי תנחומא: לטיפה של דם שהיא נתונה על גבי הדף של סויה, נחלקה הטיפה לכאן ולכאן – זהו בין השמשות!

איזהו בין השמשות? משתשקע החמה כדי שיהלך אדם חצי מיל; דברי רבי נחמיה. רבי יוסי אומר: בין השמשות – בחרף עין, ולא יכלו לעמוד עליו הכמים.

רבי יוסי ורבי אחא הוו יתבין, אומר רבי יוסי לרבי אחא: לא מסתברא סוף חצי מיל דרבי נחמיה, בחרף עין דרבי יוסי. אופ אנא סבר בן. רבי חזקיה לא אומר בן, אלא פל חרף עין וחרף עין שבחצי מיל דרבי נחמיה, ספק הוא.

אמר רבי מנא: קשייתה קומי דרבי חזקיה, כד תנינן תמן: ראה אחת ביום ואחת בין השמשות, אחת בין השמשות ואחת למחר, אם ידוע שמקצת הראייה מהיום, ומקצתה למחר – ודאי לטומאה ולקרבן.

[דף ג' ע"ב]

ל _____ שְׁעוּרִים יוֹמִיִּים לִיְמֵי שְׁבוּעַ פְּרִשַׁת קְדוּשִׁים תִּשְׁעֵי־ד

וְאִם סָפַק לְשִׁמּוֹצֵת הַרְאִיָּה מִחִיּוּם, וּמְקַצְתָּהּ לְמַחֵר – וְדַאי לְמוֹמָאָה
וְסָפַק לְקַרְבָּן.

רַבִּי חֵיִיא בַר יוֹסֵף בְּעָא קוּמִי רַבִּי יוֹחָנָן: מַאֲן תִּנָּא "רְאִיָּה נְחֻלָּקַת
לְשָׁנִים"? רַבִּי יוֹסֵי אָמַר לָהּ.

קִשְׁתָּהּ עַל דַּעְתָּךְ דְּאֵת אָמַר: כָּל הֶרֶף עֵינַי וְהֶרֶף עֵינַי שְׁבַחְצֵי מִיל
דְּרַבִּי נְחֻמִּיָּה סָפַק הוּא, לְמַדָּה? אָמַר לֵיהּ: קִשְׁתִּיָּה לְכַשְׂיבָא אֵלֶיהּ
וַיֹּאמֶר וְחַוּ בֵּין הַשְּׁמִשׁוֹת. מַאֲן פְּלִיג!

רַבִּי חֲנִינָא חֲבַרְהוֹן דְּרַבָּנָן בְּעֵי: כְּמַד דְּאֵת אָמַר בְּעַרְבֵית, נִרְאָו
שְׁלָשָׁה כּוֹכְבִים, אַף עַל פִּי שְׁהַחֲמָה נְתוּנָה בְּאֲמִצַּע הַרְקִיעַ – לֵילָה
הוּא.

וּמַר אַף בְּשַׁחְרִית בְּנִן! אָמַר רַבִּי אֲבָא: כְּתִיב (בְּרַאשִׁית י"ט): הַשֶּׁמֶשׁ
יֵצֵא עַל הָאָרֶץ וְלוֹט בָּא צַעְרָהּ. וּכְתִיב (וַיִּקְרָא כ"ב) וּבָא הַשֶּׁמֶשׁ
וְטָהַר. מְקִישׁ יֵצִיאָתוֹ לְבִיאָתוֹ, מַד בִּיאָתוֹ – מִשְׁיִתְפַּסָּה מִן
חֲבַרְיֹת, אַף יֵצִיאָתוֹ – לְכַשְׂיִתּוּדַע לְבַרְיֹת.

